

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

20 de Beneficio litigioso.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

restitutioni spontanea renuntiare potest, *Rota, decis. 68. § 4. 2. incip. nota quod si spoliatu. sit. de renuntiat. in antiq. § decis. 326. incip. nota quod existenti in possessione, in antiq. & inuolabiler feruabitur iuramentum, aut sacramenta perberum, si aduers. vendit. § Debet etiam esse a simonia libera renuntiatio, c. super hoc, § ibi glos. in verb. pecunia, de renuntia. Nam semper probata simonia, priuat beneficio, siue publica, siue occulta sit, simoniacum possessorem ipso iure. Proinde beneficium poterit ita obtentum vel resignatum, impetrari vt vacans ipso iure: & postea poterit probari simonia, *Rebuff. 3. parte Prax. benef. de simo. in permutation. numer. 11.* Et quamuis collatio ex causa illa resignationis simoniaca non valeat: tamen qui resignauit, non potest illud beneficium repetere, nec ille qui simoniace adeptus est retinere, *idem vbi §. nume. 2. glos. § Doctor. in cap. constitutus, de trans. Gnd. Papa. consil. 172. frater Hugo § c. Dehinc et sine dolo debet esse renuntiatio, d. c. super hoc, de renuntiat. quia in omnibus, & in causis potissimum beneficiabilibus, bona fides interuenire debet, c. cum dilectus, de elect. & liber consensus in resignatione exigitur, d. c. super hoc. Cui obicitur vt vis & metus, ita & dolo. *l. mulier. §. si meum, quod met. cau. § Intu- per obferuare oportet in resignationibus, regulas cancellariae Romanae curiae duas. Altera est, de infirmis resignantibus, Reg. 18. Altera de publicandis resignationibus, Reg. cancellar. 34. de qua supra diximus, dum egimus de modis legitimis dandi beneficia, dumque palam dari debere probauimus. Igitur de priori nunc tantum. § Prior et statuit, vt collatio facta in vim resignationis, vel resignatio facta in fauorem non valeat, nisi resignans in infirmitate constitutus superuixerit per 20. dies, d. reg. cancel. 18. § ibi glos. facit cap. 2. de renuntiat. in 6. Guillel. Bened. in repet. c. Raynuntius, in verb. in extremis positus, num. 26. de testa. Explicat hanc regulam. *Rebuffus in 3. par. Prax. benef. tit. de regu. de infir. resign. § Gomef. explicat per 41. quaestiones.* Ne ecclesiasticis facultatibus quis abutatur, & ne cum instare vitae periculum arbitrat, audeat veluti testamentum aut iure testamenti, sanctuarium Dei transferre, ca. 1. de preb. can. perique, §. q. 1. Item ne per huiusmodi resignationes, ordinariorum ius, vel expectantium beneficia fraudentur. Cur autem in hac regula 20. dies potius, quam plures vel pauciores adiciuntur, disputat *Gomef. in regulam de infirmis resign. quest. 25.* Numerandusque dies 20. a die praestiti consensus per resignantem supplicatione signata, in §. 31. Et quomodo de momento in momentum dies computandi, §. 37. § glos. antiq. in illam reg. 18. cancell. Et *Rebuffus in eadem 10. in 3. par. Prax. benef.* Et hanc regulam fuisse probat *Gomef. in locum habere in renuntiatione facta papatus per summum pontificem, Gomef. §. 1. Item in cardinalibus, quest. 3. & eorum familiaribus, questio. 4. in exemptis ab ordinariis, quest. 5. in foeminis regularibus habentibus dignitates collatiuas, quest. 5. Item in commendis perpetuis, non autem in temporali- bus ciuratis, quest. 13. & in infirmo qui renuntiauit iuri suo quaesito in beneficio, vi aliquid gratia, quest. 18. & in renuntiatione ex causa permutationis, *idem §. 19.* Dubitat & de resignatione facta cum retentione fructuum, quest. 20. Afferit autem & in beneficiis patrimonialibus, quae perpetuo dantur in titulum, §. 21. § 23. At non habet locum in Imperatore, qui renuntiauit imperio ex consensu electorum, *Gomef. docet quest. 2. in hanc regulam de infirm. resign. nec in senibus renuntiantibus, idem §. 7. in intransibus mare, & renuntiantibus metu tempestatis, idem §. 8. nec in peste infectis, quest. 9. in infirmis vulnere non lethali, idem §. 11. glos. antiq. in regul. cancel. 18. & in eo qui sanus erat tempore renuntiationis & consensus summ. pontif. quamuis postea fuerit infirmus mortuus intra 20. dies, idem *Gomef. eod. §. 12.* Item nec in beneficiis consistorialibus, id est, quae conceduntur per resignationem in consistorio Papae, quest. 14. nec in beneficio vnico, quest. 15. nec in translationibus pensionum, §. 16. vel in eiuratione beneficii patronati cum licentia patroni, §. 17. Nec in officiis curiae Romanae, potissimum secularibus, quae teneri possunt ab uxorem habentibus, & in aliis quibuscumque mixtis cum spiritualibus, quest. 22. § In Gallia, in officiis profanis renuntiat inter manus regis, qui renuntiat debet superuivere per 40. dies: vnde quando officii regii admittitur renuntiatio, solet rex in literis excipere, dummodo resignans infirmus non sit, & vivat per quadraginta dies, in *decis. Frac. §. Mar. 284. in 1. parte. Rebuffus in reg. de infir. §. 5. in 3. par. Prax. benef. Receptum tamen est in Gallia eam regulam de viginth diebus seu de infirmis: locum habere in beneficiis & officiis ecclesiasticis collatis a rege iure suo, *Papae Rbapto. lib. 3. arest. tit. 2. arest. §. 2. § At et inter omnes quoque conuenit tandem regulam illam non habere locum in resignatione facta coram ordinario:*******

quia coram eo non fit resignatio in fauorem, & ipse liber in conferendo est, vt ei cui conferre rogatus est, vel illi possit concedere: quod non habet locum in renuntiatione, quae coram summo pontif. fit in fauorem, & non alias. Et sic est necessaria & conditionalis, & ita iudicatum, *idem vbi §. arest. 1. tit. 2. lib. 1.* quamuis in contra- ria sit sententia *Gomef. in d. reg. de infir. §. 16. & alii. § Quando intra 20. dies resignans moritur ex eadem infirmitate, quamvis vere vacet beneficium per resignationem post impetrationem, alioquin collatio nulla de beneficio non vacante, c. 1. § 2. c. cum no- stris, de concess. preb. ob eam mortem nullam: tamen censetur vacare per obitum, vt resignatio habeatur pro non facta, *gl. in Clem. 1. de immunita. eccles. Gomef. in d. regu. de infir. resign. §. 30.* Neque per clausulas generales, vt illa, vel alias quouis modo vacet positas in supplicatione resignationis mortui infra 20. dies, comprehenditur iste modus vacationis per obitum ficte inductus, per dictam regulam de infirmis, quia praedicta resignatio hic annuatur, vt late docet *Gomef. in illam reg. glos. 2. num. 24. § 25. § in §. praefatig. ordinariis, in verb. vacare, de colla. in concord. Et ita placitis lupremarum curiarum ratum est, *Pap. lib. 3. arest. tit. 2. arest. 3.***

De Vacatione per mortem titularii. Cap. 19.

1 Vacat beneficium ipso iure per mortem.
RECTE etiam beneficium dicitur vacare iure & facto, per mortem vltimi possessoris veri titularii. Nam beneficia tantum conceduntur ad vitam vtenda, vel fruenda, & regenda, vt docuimus in fine tituli beneficii, nec de his disponi potest, vel iure hereditatis constitui, c. 1. de preb. Mors separatur corpus & animam, l. si mater, C. de instituti. Et subdit. & haec est mors naturalis, de qua hic intelligimus, quae non continet civilem, sicut nec in aliis beneficiorum quaestionibus, *glos. in c. susceptum, in verb. non morte, de rescrip. in 6. § in c. quamuis, in 1. de prebend. in 6.* Et cum mors omnia soluat, §. deinceps, in amb. de nupt. colla. 10. soluet & ius, vltus, vel vltus fructus beneficii in beneficio, c. 2. § c. fin. de loca. c. si ne prala. vic. suas, *Clem. 1. de reb. eccles. non alie. morte eius: vt in vltus fructu alterius generis receptum est, §. finitur, de vltus fruct. 1. §. 3. §. quib. mod. vltus fr. amit.*

De Beneficio litigioso. Cap. 20.

- 1 Beneficium litigiosum quod dicatur.
- 2 Beneficiorum ius de possessorio aut petitorio.
- 3 Beneficiorum possessio et titulus coram iudicibus secularibus in Gallia tractatur: contra iure canonico.
- 4 Vnionis beneficii controuersia agitur coram iudice regio in Gallia.
- 5 Possessoris iudicii pro beneficiorum litibus methodus.
- 6 Dilaciones quor danda in iudicio possessionis beneficiorum.
- 7 Possessorii aua promissiones, vindictia seu recreantia, & sequestratio.

Superiora et pertinent ad beneficia, quae cuiusque dici possunt, vel nullius sunt: nempe ad beneficia iuste possessa, vel vacantia. Postrema nunc his adicienda est consideratio, personarum possidentium beneficia, de quibus incertum aliquandiu est, num vere possideantur, an vero iniuste, an num vacent. Ea erunt litigiosa, controuersia coram iudice mota, postquam a iudice competentis citatio emanauit, & ad aduerfarij citatij peruenit, vel per eum factum est quo minus ad notitiam perueniret: dum in citatione talia sunt expressa, per quae plene possit instrui, de quibus in iudicio conuenitur, *Clem. 2. ut lit. penden. c. non potest, de procur. e. ut circa, de electio. in 6. c. procurator, eod. Clem. causam, de electio. cum similib. § Porro et iudicium omne & controuersia beneficiorum vel possessorum respicit, vel petitorium, c. fin. de indic. tit. de caus. possess. § propriet. Iudices vtriusque idonei iure canonico pontifices sunt, seu episcopi ordinarii, c. 3. Et tot. tit. de for. com. et. de iudi. § In et Gallia tamen magistratus regii de his litibus, vbi de possessorio seu interdicto retinenda, seu maintainue ou complain- te, & recuperanda cognoscunt, *Guid. Pap. decis. 1. disputant inter. in c. fin. de iudic. Cardinal. Zabarel. in Clem. dispensiosam, de iudic. §. 1. de caus. in pragm. sanct. quamuis Fernandus hoc durum satis & usurpatum existit, et, multis rationibus, Bereng. Fernan. in repet. §. nihil commune, l. naturaliter, de acquir. possess. in §. praefat. nu. 3. Quas tamen**

tamen vna mea fententia temperare poterit ratio ita expedire fieri, & dum de possessiōe tutanda, vel defendenda quaeritur, potius ad seculares potestates recurrendum, ad quas gladii temporalis executio pertinet cōtra huiusmodi prædones & spoliandas, quos ecclesiastica cēsurā vix a temeritate possit compellere. Sed & lites beneficiorum, quæ ad itis regaliorum pertinent, & ea ratione collationis, siue peritorio siue possessori agatur iudicio, senatus Parisiensis cognoscit & sopit, *Carol. Molm. in regul. cancell. 4 de instr. resig. num. 189.* ¶ Cognoscunt & regii iudices in Gallia de possessori vniōis controersie. *Rebuff. in §. de causis, in concor. Sed & in concilio Basiliensi, tit. de causis, approbatur iurisdictiones in libitibus beneficiorum.* Et placuit senatui Parisiensi interdicta retinenda: possessiōis, de omni re spiritali coram iudice laico proponi, & pro decimis, notat *Rebuffus in comment. ad cons. tit. reg. Tomo 2. Rubr. des matieres possessores, art. 2.* Prius de possessiōe, quam de proprietate in omnibus fere iudiciis agendum est, *l. si de vi, de iudic. in P. §. retinenda de interd. quāquam vtriusq; quaestio simul proponi possit, cum dilectus, de cau. poss. Præuenta tamen possessori in curia regia quaestio, in Gallia impedit, ne agi possit alibi de peritorio, Cons. Franc. i. publicata an. 1539. art. 48.* ¶ Illius porro possessori iudicii methodus hæc est. Primum necesse est obtinere ab officina equitatis siue cancellaria regia diploma retinenda, seu *Complaine en cas de sijn sine & nouvelle*, seu intra annum, ead. *cons. tit. art. 51.* a die turbaræ possessiōis, in *cons. tit. Caroli 7. in primis art. 70. & cons. tit. Franc. 1. art. 61. in publica an. 1539.* Tradit & *Rebuffus* annum computandum in beneficiis post adeptam possessiōem titularii, & non a die mortis prioris titularii, vel vacationis, & ita iudicatum, *Rebuff. in conciliatis ad cons. tit. reg. Tomo 2. cons. tit. des matieres possessores art. 2.* Interdū a senescharchiis, querunt iure seu retinenda solent impetrari, quando illi iudicii solent iure suo, sine commissione negotii hac de re cognoscere, cuius generis est senescharchus Cadurcensis, *Aufreui in styl. parlam. ad tit. de cau. nouit. ad §. illum, item in casu nouitatis.* Horum deinceps diplomatum executio per apparitores fit, & dies nomine impetrantis dicitur aduersario, vt sistat iudicio coram iudice legitimo, vel eo cui dicitur rescriptum, in *pri. cons. tit. Carol. 7. art. 71.* instructus & paratus ad litem agendam, nulla alia postulanda dilatione, in *cons. tit. Carol. 7. primis art. 63. & Carol. 8. art. 32.*

¶ Nisi pro copia faciendā, vocat *communicatiōem titularum*, quæ necessaria est, vna legitima concedatur, *cons. tit. Franc. 1. an. 1539. art. 46. & 47.* Interim autem, si de vi timeatur, sequestratur beneficium, ne ad arma pro filiant litigantes, arg. *l. aequissimum, de usufruct. P. clemen. vni. de sequestrat. poss. & si uel.* Postea lis contestatur, qua audita, index aliam eamque vancam dilatiōem constituit, in *cons. tit. Franc. 1. an. 1539. art. 47.* ad edendos seu producendos titulos, quibus vti decreuerint possessores & litigantes, quorum quilibet se dicitur possidere, quæ dilatio nisi a senatu prorogari nequit. Hic nullorum testium allegatio vel editio admittitur. Et tunc partes iudicis sunt, habita titularum ratione, secundum eam vindicias vel recedentiam ferre, qui ius apparentius in beneficio videbitur habere, *eo. artic. 46. an. 1549. & Caroli 7. in primis. art. 58. l. fi. C. de edit. D. Adria. toll. vel si non liqueat, sequestrare.* ¶ Sunt tamen duæ prouisiones interdicto possessori, & sequestrari, *Rebuffus in conciliatis in cons. tit. reg. Tomo 2. tit. des matieres possessores art. 1. nu. 2.* In beneficiis quippe causis oportet possessiōem colore aliquo tituli fulciri, *cap. ad decimas, de restit. spoliat. in 6. Prepositus, in sum. 3. q. 1. v. vitiolus ad eam datur ingressus, c. 1. de eo qui mis. in possess. in 6. Specul. in tit. de testa. §. nunc videndum, vers. sed pone ago. glo. in Clemen. vni. de cau. poss. potissimum cum in beneficiis quaeratur de iure, & licet causam, de probatio. gl. vi. in Clemen. vni. de cau. poss. Nisi forsitan agatur interdicto recuperandæ, seu vt dicunt re integrandæ vel restituendæ possessiōis: quia tunc sufficit sine exhibitōe tituli, probare se fuisse in possessiōe tempore morte litis, & spoliatum fuisse, *Aufreui. decisio. questio. Tholo. 15. l. si quis ad se feudum, C. ad legem Julia. de vi publ. Atq; ante omnia reitatio fit, can. remigranda, 3. q. 1. tot. tit. de restit. spolia. Interdicto retinendæ non item, quia habet causam proprietatis annexam, l. 2. §. quædam. de interd. in P. In iudiciis non desideramus exactam iuris probatiōem, *cap. in literis, de restit. spol. interpr. in Clemen. vni. de cau. poss.* Veruntamen hic pro quo sententia de momentanea possessiōe fertur, satisfare debet de fructibus restituendis, *l. fin. C. vni. possidet. si opus fuerit restitu. postea.* Subinde in pleno possessori lis est persequenda, testes si quos litigantes allegent recipiendi audendive sunt, & tandem summarie & de plano finis negotio imponendus, *Clem. dispendiosam, de iudic. Clem. saps. de verb. signific.***

DE PVBLCIS ET ALIIS

SECVLARIBVS PERSONIS.

LIBER XVIII.

De Principibus generaliter, & de illegitimis.

Cap. I.

- 1 Principatum, & principum diuisio.
- 2 Principum illegit. morum species.
- 3 Othonis imperium.
- 4 Didis Juliani nundinale imperium.
- 5 Iulianus Imperator magnus, capite damnatus.
- 6 Gyges Imperator Lydorum ex nece domini.
- 7 Darius imperium, eod.
- 8 Regna occupata, sunt magna latrocinia.
- 9 Regnum vi occupatum, vt tantum retinetur, & infelicem habet exitum.
- 10 Reges in tyrannos quare degenerent.
- 11 Tyberii Caesaris vitium, eod.
- 12 Caii Caligulae vitium, eod.
- 13 Claudii Cesar. vitium, eod.
- 14 Galba Cesar. vitium, & mors, eod.
- 15 Domitiani Caesaris vitia, & mors, eod.
- 16 Commodi Cesar. vitia, & mors, eod.
- 17 Antonini Caracalla vitia & mors.
- 18 Auri Cesar. vitia, & mors, eod.
- 19 Gallus Cesar. vitia, & mors, eod.
- 20 Adorari voluit Constantinus 2. Cesar. eod.
- 21 Darius superbia.
- 22 Rex regum dicitur Darius, & consanguineus Deorum, eod.
- 23 Regnam reginarum se vocari voluit Cleopatra.
- 24 Connum orum inuentores Pissistratida.
- 25 Regnum fatum, & morbi.

- 15 Principatum usurpantes illegitimi.
- 16 Reges & principes temporales, & annui.
- 17 Dicitur chia quid. eod.
- 18 Reges bini annui Caribagine. eod.

ACTENVS dictum est de principibus, & personis publicis ecclesiasticis, deque eorum cura, & sollicitudine, ministerio & sacerdotiis eorum. Agendum nunc est, de publicis aliis personis secularibus, principibus, magistratibus, & aliis. Principatum publicorum alii spirituales, alii seculares, *can. imperium, & c. quoniam, 10. distinet. can. cum ad verum, 96. dist. vt diximus: & horum alii illegitimi, alii legitimi dicuntur.*

¶ Illegitimi sunt, qui vel malis artibus ad legitimum imperium conscendunt, vel ille legitime consecuti male exercent, & tyrannice imperant: vel qui illegitimum, & præter morem sibi inuicem statuunt imperium. ¶ Priorum tamen suppetunt exempla eorum, qui regno aliquo, quale Othonis Imperatoris, qui necato Galba, seculste imperatura, & pecunia consecutus est, *Xiphil. ex Dione, in Othone. vt & Didius Iulianus.* ¶ Nam tamen inter Didium Iulianum, & Sulpitanum clausis portis vrbis Romæ, occiso Pertinace, auctori expetium est imperium & licitationi a militibus: additione autem vicit Iulianus, & ita Imperator nominatus. Quem tamen populus respuit, indignus alioquin imperio, qui & magis causâ multos necauit pueros, necatus ipse, & capite a senatu damnatus, & Seuerus Imperator nominatus, *idem ex Dio. in Didio Iuliano. Herodi. in 2. hist. Caf.* ¶ Sic tamen impie ex rege domini Candaulis, Gyges imperio Lydorum potitus est, cuius & vltio in abnepote Gygis venit, *Herod. in 1. Darius et Histaspis filius, dolo imperium Perfarum*